

Regulamin cmentarza

Cmentarz jest miejscem grzebania zmarłych. Należy zachować ciszę, porządek i powagę.

1. Administratorem cmentarza jest Urząd Miejski w Podkowie Leśnej.
2. Osoby przebywające na terenie cmentarza zobowiązane są do: zachowania ciszy, powagi i szacunku należnych zmarłym.
3. Za opiekę i estetyczny wygląd grobu odpowiada rodzina zmarłego lub osoba przez nią upoważniona, a także instytucja do tego zobowiązana.
4. Śmieci, odpady, przekwitłe rośliny itp. należy wrzucać do pojemników lub na miejsce w tym celu przeznaczone.
5. Należy uzyskać zgodę administratora na wszelkie prace prowadzone na cmentarzu.
 - pogrzeb.
 - ekshumację zwłok, bądź przeniesienia do innego grobu.
 - budowę nowego pomnika (Wymiary wcześniej uzgodnić w Urzędzie Miejskim)
 - remont pomnika, np. naprawa, bądź wymiana płyty, tablicy.
 - budowę kwietników i innych elementów zdobniczych przy grobie, gdyż budowane bez zgody mogą być rozbierane.
6. Prace remontowe mogą być wykonywane od rana do zmroku od pon. do sob. oprócz świąt.
7. Pozostały po remoncie lub rozbiórce gruz ze starego pomnika należy wywieźć z cmentarza we własnym zakresie.
8. W razie nie uprzątnięcia gruzu czy innych pozostawionych nieczystości będą wyciągane konsekwencje.
9. Zabrania się:
 - utwardzania przejść pomiędzy grobami.
 - wjazdu pojazdami mechanicznymi bez zgody administratora cmentarza. (Klucz do bramy dostępny jest w Urzędzie Miejskim w Podkowie Leśnej w godz. 8 – 16, pon. 10 – 18)
 - wprowadzania zwierząt.
 - zanieczyszczania cmentarza.
 - samowolnego sadzenia oraz usuwania drzew i krzewów.
 - spożywania na terenie cmentarza alkoholu i środków odurzających, przebywanie w stanie nietrzeźwym.
10. Osoby korzystające z terenu cmentarza zobowiązane są do zachowania spokoju, porządku i czystości.
11. Na terenie cmentarza zabronione jest wykonywanie działalności handlowej i wszelkich innych czynności naruszających powagę tego miejsca.

Burmistrz miasta Podkowa Leśna
/-/ *Andrzej Kościelny*

Uchwała Nr 22/VII/2003
Rady Miasta Podkowa Leśna .
z dnia 11 kwietnia 2003 r.

w sprawie opłat oraz ustalenia zasad wykupu wolnych miejsc na cmentarzu komunalnym w Podkowie Leśnej

Na podstawie przepisu art. 18 ust. 2 pkt 8 i art. 40 ust.2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr.142 poz. 1591 z późn. zm.) oraz art.4 ust. 1 pkt 2 ustawy o gospodarce komunalnej z dnia 20.12.1996 r.(Dz. U. z 1997 Nr 9 poz 43) Rada Miasta uchwała, co następuje :

§ 1

Miejsce na cmentarzu komunalnym w Podkowie Leśnej może zostać sprzedane dla osób zameldowanych w Podkowie Leśnej, dla mieszkańców nie zameldowanych w Podkowie Leśnej lub osób należących do parafii pod wezwaniem Św. Krzysztofa.

§ 2

Miejsce na cmentarzu komunalnym w Podkowie Leśnej może zostać sprzedane tylko w przypadku zgonu osób wymienionych w § 1.

§ 3

Ustala się opłatę za wykupienie 1-go miejsca (dwie kwatery) na cmentarzu komunalnym w Podkowie Leśnej:

1. dla osób zameldowanych w Podkowie Leśnej w kwocie 800 zł.
2. dla mieszkańców miasta nie zameldowanych w Podkowie Leśnej w kwocie 2.200 zł.
3. dla osób należących do parafii Św. Krzysztofa niezamieszkałych na terenie miasta Podkowa Leśna w kwocie 2.200 zł.

§ 4

Ustala się opłatę za odnowienie praw do grobu w kwocie 450 zł.

§ 5

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 6

Traci moc uchwała nr 192/XXXIV/2001 z dnia 26 października 2001 r. w sprawie opłat oraz ustalenia zasad wykupu wolnych miejsc na cmentarzu komunalnym w Podkowie Leśnej.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie 14 dni od daty ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

R A D A M I A S T A

Podkowie Leśnej
ul. Piłsudskiego 39/41
05-637 PODKOWA LEŚNA

**UCHWAŁA NR 175/XXXVII/2010
RADY MIASTA PODKOWY LEŚNEJ
z dnia 25 marca 2010 roku**

w sprawie ustalenia zasad wykupu wolnych miejsc w kolumbarium na cmentarzu komunalnym w Podkowie Leśnej.

Na podstawie przepisu art. 18 ust 2 pkt ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o gospodarce komunalnej z dnia 20 grudnia 1996 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 9 poz. 43 ze zm.) Rada Miasta Podkowy Leśnej uchwala, co następuje :

§ 1.

1. Ustala się opłatę za wykupienie 1-go miejsca w kolumbarium na cmentarzu komunalnym w Podkowie Leśnej w kwocie 2 500zł.
2. Ustala się opłatę za dostawienie kolejnych urn do tej samej niszy w kolumbarium na cmentarzu komunalnym w Podkowie Leśnej w kwocie 100 zł.

§ 2.

Miejsce w kolumbarium na cmentarzu komunalnym w Podkowie Leśnej może zostać sprzedane tylko po okazaniu świadectwa zgonu.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEPRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA PODKOWY LEŚNEJ

A. Lukaszewicz
Anna Lukaszewicz

Dz.U.2008.48.284

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾**

z dnia 7 marca 2008 r.

w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków

(Dz. U. z dnia 21 marca 2008 r.)

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2000 r. Nr 23, poz. 295, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wymagania, jakie muszą spełniać cmentarze i usytuowanie terenu cmentarza;
- 2) sposób ustalania powierzchni cmentarza;
- 3) rodzaj powierzchni grzebalnych i wymagania, jakim musi odpowiadać ich zagospodarowanie;
- 4) wymagania, jakim muszą odpowiadać groby oraz inne miejsca pochówku zwłok i szczątków.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) grobie ziemnym - należy przez to rozumieć dół w ziemi, do którego składa się trumnę ze zwłokami lub urnę i zasypuje ziemią;
- 2) grobie murowanym - należy przez to rozumieć dół, w którym boki są murowane do poziomu gruntu, do którego składa się trumnę ze zwłokami lub urnę;
- 3) grobie rodzinnym - należy przez to rozumieć grób przeznaczony do składania dwóch lub więcej trumien ze zwłokami lub urn;
- 4) katakumbach - należy przez to rozumieć pomieszczenie z niszami w ścianie, przeznaczone do pochówku zwłok;
- 5) kolumbarium - należy przez to rozumieć budowlę z niszami przeznaczonymi do składania urn.

§ 3. Cmentarze projektuje się i utrzymuje jako tereny o założeniu parkowym.

§ 4. Usytuowanie terenu cmentarza powinno wykluczać możliwość wywierania szkodliwego wpływu na otoczenie, w szczególności powinno spełniać wymagania wskazane w przepisach określających, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze.

§ 5. Ogrodzenie terenu cmentarza powinno być wykonane z trwałego materiału. Wysokość ogrodzenia nie powinna być niższa niż 1,5 m.

§ 6. Powierzchnię grzebalną stanowią miejsca przeznaczone:

- 1) na groby ziemne i murowane;
- 2) do składania zwłok i szczątków w katakumbach i kolumbariach.

§ 7. 1. Przy obliczaniu powierzchni cmentarza należy uwzględnić powierzchnię grzebalną oraz:

- 1) powierzchnię zieleni o charakterze izolacyjnym i dekoracyjnym, w szczególności trawniki, żywopłoty, krzewy i drzewa;
- 2) drogi i ciągi piesze lub pieszo-jezdne;
- 3) place i miejsca postojowe, jeżeli nie zostały zapewnione poza terenem cmentarza;
- 4) miejsca przeznaczone na gromadzenie odpadów, umożliwiające ich selektywną zbiórkę;
- 5) punkty czerpalne wody;
- 6) teren niezbędný pod kostnicę lub dom przedpogrzebowy, którego wielkość i funkcje są uzależnione od potrzeb lokalnych;
- 7) ogólnodostępne ustępy, jeżeli nie zostały zapewnione poza terenem cmentarza, w jego bliskim sąsiedztwie.

2. W uzasadnionych lokalnymi potrzebami przypadkach, obliczając powierzchnię cmentarza, należy uwzględnić również:

- 1) kaplicę;
- 2) zaplecze administracyjno-gospodarcze.

§ 8. Przy obliczaniu powierzchni grzebalnej cmentarza należy uwzględnić:

- 1) przewidywaną przeciętną roczną liczbę pochówków na tym cmentarzu;
- 2) wymagania określone w art. 7 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych;
- 3) częstotliwość przedłużania okresu, po którym możliwe jest ponowne użycie grobu, o dalsze okresy dwudziestoletnie, w stosunku do przewidywanej liczby poszczególnych rodzajów grobów oraz powierzchni przez nie zajmowanej.

§ 9. 1. Do cmentarza należy zapewnić dojścia i dojazdy przystosowane do sposobu jego użytkowania.

2. Miejsca postojowe, a także dojścia i dojazdy do powierzchni grzebalnych, powinny posiadać nawierzchnię utwardzoną, urządzoną w sposób uniemożliwiający odpływ wód opadowych na miejsce przeznaczone na groby ziemne i murowane.

3. Drogi, ciągi piesze i pieszo-jezdne powinny być dostosowane do obciążenia i natężenia ruchu zależnego od potrzeb i uwarunkowań lokalnych, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych.

§ 10. 1. Groby ziemne powinny mieć następujące minimalne wymiary:

- 1) pojedyncze, w których składa się trumnę ze zwłokami dziecka do lat 6: długość 1,2 m, szerokość 0,6 m, głębokość 1,2 m;
- 2) pozostałe pojedyncze, w których składa się trumnę ze zwłokami: długość 2,0 m, szerokość 1,0 m, głębokość 1,7 m;
- 3) pojedyncze, w których składa się urnę: długość 0,5 m, szerokość 0,5 m, głębokość 0,7 m.

2. Groby murowane powinny mieć następujące minimalne wymiary:

- 1) pojedyncze, w których składa się trumnę ze zwłokami: długość 2,2 m, szerokość 0,8 m, głębokość 0,8 m;
- 2) pojedyncze, w których składa się urnę: długość 0,5 m, szerokość 0,5 m, głębokość 0,7 m.

3. Groby murowane wielournowe, w których składa się urny, powinny mieć wymiary nieprzekraczające wymiaru grobu murowanego pojedynczego, określonego w ust. 2 pkt 1.

4. Nad każdą trumną składaną w grobie murowanym powinno być założone sklepienie.

5. Nad ostatnim sklepieniem grobu murowanego przeznaczonego do składania trumien wykonuje się podmurówkę dla warstwy sanitarnej ziemi, jako izolację, o grubości co najmniej 0,3 m od sklepienia do poziomu ziemi.

§ 11. 1. W zależności od warunków gruntowych i wodnych można stosować pochówek zwłok piętrowo w grobach ziemnych lub murowanych, przy czym trumny powinny być między sobą przedzielone warstwą ziemi o grubości co najmniej 0,3 m albo murem lub betonem zbrojonym o grubości co najmniej 0,06 m.

2. Głębokość grobu rodzinnego ziemnego dla dwóch trumien umieszczonych jedna nad drugą powinna wynosić co najmniej 2,5 m. Dla każdej następnej trumny grób powinien być głębszy o 0,8 m.

3. Groby rodzinne ziemne, w których trumny mają być składane obok siebie na jednym poziomie, powinny mieć następujące minimalne wymiary: długość 2,0 m, szerokość 1,8 m (0,8 m + 0,2 m + 0,8 m), niezależnie od głębokości grobu.

4. Groby rodzinne murowane, w których trumny mają być składane obok siebie na jednym poziomie, powinny mieć oddzielne dla każdej trumny komory o minimalnych wymiarach: długość 2,2 m, szerokość 0,8 m, głębokość 0,8 m. Komory powinny być od siebie oddzielone murem lub betonem zbrojonym o grubości co najmniej 0,06 m, niezależnie od głębokości grobu.

5. Dopuszcza się tworzenie zbiorowych grobów ziemnych lub murowanych, których minimalna długość dla grobów ziemnych wynosi 2,0 m, dla grobów murowanych - 2,2 m, a szerokość jest wielokrotnością szerokości określonych w ust. 3 i 4.

6. W każdym przypadku odległość między najwyższym poziomem wody gruntowej a dnem grobu nie może być mniejsza niż 0,5 m.

§ 12. W grobach murowanych dno grobu może być ziemne lub umocnione. Dno umocnione powinno mieć spadek jednokierunkowy; w miejscu najniższym należy przewidzieć odpływ łączący się z ziemią.

§ 13. 1. Pomiędzy grobami powinno być zapewnione przejście o szerokości co najmniej 0,5 m.

2. Przejścia między grobami mogą być zagospodarowane wyłącznie za zgodą zarządcy cmentarza oraz na warunkach przez niego określonych.

§ 14. Na grobach można ustawiać nagrobki o wymiarach nieprzekraczających granic powierzchni grobu albo usypywać ziemię w postaci pagórka nad grobem.

§ 15. Nisza w kolumbariach powinna mieć następujące minimalne wymiary: 0,4 m głębokości, 0,4 m szerokości i 0,4 m wysokości.

§ 16. 1. Usytuowanie katakumb powinno wykluczać możliwość wywierania szkodliwego wpływu na otoczenie.

2. Nisza w katakumbach powinna mieć wymiary w poziomie co najmniej 2,0 m na 1,0 m i nie mniej niż 0,9 m wysokości. Każda nisza powinna być oddzielona od sąsiedniej ścianą o grubości co najmniej 0,06 m i posiadać system odprowadzania gazów i odcieków w sposób nieszkodliwy dla otoczenia oraz uniemożliwiający dostęp do nisz insektom i gryzoniom. Po złożeniu zwłok każdą niszę należy natychmiast zamurować.

§ 17. Wymiary grobów, nisz w katakumbach i kolumbariach podane w rozporządzeniu są wymiarami w świetle.

§ 18. 1. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do cmentarzy, grobów i innych miejsc pochówku zwłok i szczątków istniejących w dniu wejścia w życie rozporządzenia, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków urządzone na częściach cmentarzy, o których mowa w ust. 1, zagospodarowanych lub powstałych w wyniku rozbudowy takich cmentarzy po dniu wejścia w życie rozporządzenia, muszą spełniać wymagania określone w przepisach § 10-16.

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.³⁾

¹⁾ Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej - budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. Nr 216, poz. 1594).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 120, poz. 1268, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568 oraz z 2006 r. Nr 220, poz. 1600.

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministrów Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska oraz Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 20 października 1972 r. w sprawie urządzania cmentarzy, prowadzenia ksiąg cmentarnych oraz chowania zmarłych (Dz. U. Nr 47, poz. 299 oraz z 2001 r. Nr 153, poz. 1783), które utraciło moc z dniem 1 stycznia 2008 r. na podstawie art. 44 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o zmianie i uchyleniu niektórych upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (Dz. U. Nr 220, poz. 1600).

Dz. U. 2019 poz. 1473**OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 11 czerwca 2019 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2017 r. poz. 912), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. poz. 1741 i 1888, z 2015 r. poz. 2281 oraz z 2017 r. poz. 1524),
- 2) ustawą z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 11 czerwca 2019 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 149 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. poz. 1741 i 1888, z 2015 r. poz. 2281 oraz z 2017 r. poz. 1524), który stanowi:

„Art. 149. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 marca 2015 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 47 ust. 1, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.;
 - 2) art. 53 ust. 2 i 3, art. 54 ust. 4 i 5, art. 114 w zakresie dodawanych w art. 11 ust. 3a–3e i ust. 4c oraz art. 123, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.”;
- 2) art. 350 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669), który stanowi:

„Art. 350. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 2018 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 1, art. 42 pkt 2 lit. b oraz art. 334 ust. 2, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
- 2) art. 19 pkt 3 lit. b w zakresie dodawanego w art. 21 w ust. 1 pkt 39c, art. 120 pkt 1, art. 127 pkt 33–36 i 39 oraz art. 167, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.”.

Marszałek Sejmu: *M. Kuchciński*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 11 czerwca 2019 r. (poz. 1473)

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1959 r.

o cmentarzach i chowaniu zmarłych

Art. 1. 1. Zakładanie i rozszerzanie cmentarzy komunalnych należy do zadań własnych gminy.

2. O założeniu lub rozszerzeniu cmentarza komunalnego decyduje rada gminy, a w miastach na prawach powiatu rada miasta, po uzyskaniu zgody właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾.

3. Właściwe władze kościelne decydują o założeniu lub rozszerzeniu cmentarza wyznaniowego, które może nastąpić na terenie przeznaczonym na ten cel w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, po uzyskaniu zgody właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾.

4. O zamknięciu cmentarza komunalnego decyduje właściwa rada gminy lub rada miasta, po zasięgnięciu opinii właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾.

5. O zamknięciu cmentarza wyznaniowego decyduje właściwa władza kościelna, po zasięgnięciu opinii właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾.

Art. 2. 1. Utrzymanie cmentarzy komunalnych i zarządzanie nimi należy do właściwych wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), na których terenie cmentarz jest położony.

2. Utrzymanie cmentarzy wyznaniowych i zarządzanie nimi należy do związków wyznaniowych.

3. (uchylony)

Art. 3. Cmentarze zakłada się i rozszerza na terenach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Art. 4. Cmentarze komunalne zakłada się w zasadzie na terenie każdej gminy lub miasta, jednakże w uzasadnionych przypadkach można założyć cmentarz dla kilku gmin.

Art. 5. 1. Cmentarze powinny znajdować się na ogrodzonym terenie, odpowiednim pod względem sanitarnym.

2. Na każdym cmentarzu powinien być dom przedpogrzebowy lub kostnica, które służą:

- 1) do składania ciał osób zmarłych do czasu ich pochowania;
- 2) do wykonywania oględzin zwłok ludzkich dla celów sądowo-lekarskich, sanitarnych oraz policyjnych;
- 3) do wykonywania innych czynności związanych z chowaniem zwłok.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, określi, w drodze rozporządzenia, jakie tereny uznaje się za odpowiednie pod względem sanitarnym na cmentarze; rozporządzenie w szczególności powinno określać:

- 1) szerokość pasów izolujących teren cmentarny od innych terenów, a w szczególności terenów mieszkaniowych;
- 2) odległość cmentarza od źródeł ujęcia wody;
- 3) wymagania co do poziomu wód gruntowych na terenach przeznaczonych pod cmentarze.

Art. 6. 1. Użycie terenu cmentarnego po zamknięciu cmentarza na inny cel nie może nastąpić przed upływem 40 lat od dnia ostatniego pochowania zwłok na cmentarzu. Po upływie powyższego terminu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może wydać decyzję o użyciu terenu cmentarnego na inny cel zgodny z planem zagospodarowania przestrzennego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Jeżeli teren cmentarny stanowi lub stanowił uprzednio własność Kościoła Katolickiego lub innego kościoła albo związku wyznaniowego, wydanie decyzji o użyciu terenu cmentarnego na inny cel wymaga zgody właściwej władzy tego kościoła lub związku wyznaniowego.

¹⁾ Obecnie państwowy inspektor sanitarny na podstawie art. 10 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 59), która weszła w życie z dniem 1 września 1985 r.

3. Decyzję o użyciu terenu cmentarnego, będącego uprzednio cmentarzem wyznaniowym Kościoła Katolickiego lub innego kościoła albo związku wyznaniowego, na inny cel wydaje się po zasięgnięciu opinii właściwej władzy tego kościoła lub związku wyznaniowego co do sposobu oznaczenia i upamiętnienia terenu pocmentarnego.

4. Użycie terenu cmentarnego na inny cel jest dopuszczalne pod warunkiem zachowania znajdujących się na jego terenie zabytków, które mogą być przeniesione w inne miejsce po uzyskaniu pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

5. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi celami publicznymi właściwy ze względu na miejsce terenu cmentarnego organ może wystąpić do ministra właściwego do spraw *wyznań religijnych*²⁾ o zwolnienie z wymogu uzyskania zgody, o której mowa w ust. 2.

6. (uchylony)

7. Przy zmianie przeznaczenia terenu cmentarnego szczątki zwłok znajdujące się na tym terenie powinny być przeniesione na inny cmentarz na koszt nabywcy terenu lub nowego jego użytkownika.

Art. 7. 1. Grób nie może być użyty do ponownego chowania przed upływem lat 20.

2. Po upływie lat 20 ponowne użycie grobu do chowania nie może nastąpić, jeżeli jakkolwiek osoba zgłosi zastrzeżenie przeciw temu i uiszcza opłatę, przewidzianą za pochowanie zwłok. Zastrzeżenie to ma skutek na dalszych lat 20 i może być odnowione.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do chowania zwłok w grobach murowanych przeznaczonych do pomieszczenia zwłok więcej niż jednej osoby, a także do chowania urn zawierających szczątki ludzkie powstałe w wyniku spopielenia zwłok.

4. Dozwolone są umowy, przedłużające termin, przed upływem którego nie wolno użyć grobu do ponownego pochowania.

5. Niezależnie od powyższych przepisów jest wzbronione użycie do ponownego pochowania grobów, mających wartość pamiątek historycznych (ze względu na swą dawność lub osoby, które są w nich pochowane, lub zdarzenia, z którymi mają związek) albo wartość artystyczną.

6. W istniejących grobach murowanych dopuszcza się chowanie zwłok osób zmarłych w ciągu 20 lat po wydaniu decyzji o zamknięciu cmentarza. Przy zmianie przeznaczenia terenu cmentarnego przepis art. 6 *ust. 4*³⁾ ma zastosowanie również do zwłok pochowanych w tym dwudziestoletnim okresie.

Art. 8. 1. Przyjęcie zwłok do pochowania na cmentarz następuje po przedstawieniu dokumentów określonych w art. 11 *ust. 4b i 9*.

2. W miejscowościach, w których nie ma cmentarzy komunalnych, zarząd cmentarza wyznaniowego jest obowiązany umożliwić pochowanie na tym cmentarzu, bez jakiegokolwiek dyskryminacji, osób zmarłych innego wyznania lub niewierzących.

3. Zarząd cmentarza wyznaniowego nie może odmówić pochowania zwłok osób, które posiadają nabyte prawo do pochówku w określonym miejscu tego cmentarza.

4. Prawo to służy, obok osoby określonej w ust. 3, także jej bliskim, to jest małżonkowi, wstępnym, zstępnym, rodzeństwu i przysposobionym.

5. Zwłoki osób, o których mowa w ust. 3 i 4, powinny być przez zarząd cmentarza traktowane na równi ze zwłokami osób należących do wyznania, do którego należy cmentarz, a w szczególności pod względem wyznaczenia miejsca pochowania, właściwego ceremoniału pogrzebowego i wznoszenia stosownych nagrobków.

Art. 9. 1. Zwłoki osób zmarłych nie mogą być chowane przed upływem 24 godzin od chwili zgonu z wyjątkiem określonym w ust. 3.

2. Najpóźniej po upływie 72 godzin od chwili zgonu zwłoki powinny być usunięte z mieszkania celem pochowania lub w razie odroczenia terminu pochowania – złożone w domu przedpogrzebowym lub kostnicy do czasu pochowania.

²⁾ Obecnie minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych na podstawie art. 4 *ust. 1*, art. 5 *pkt 25* i art. 30 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 945), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

³⁾ Na podstawie art. 1 *pkt 2 lit. f* ustawy z dnia 14 czerwca 1991 r. o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. poz. 271), która weszła w życie z dniem 18 lipca 1991 r., dawny przepis art. 6 *ust. 4* otrzymał oznaczenie art. 6 *ust. 7*.

3. Zwłoki osób zmarłych na niektóre choroby zakaźne powinny być natychmiast po stwierdzeniu zgonu usunięte z mieszkania i pochowane na najbliższym cmentarzu w ciągu 24 godzin od chwili zgonu.

3a. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wykaz chorób zakaźnych, o których mowa w ust. 3, ze szczególnym uwzględnieniem chorób zakaźnych występujących w krajach tropikalnych.

4. Wyjątki od terminów określonych w ust. 2 mogą być czynione jedynie po utrwaleniu zwłok za zezwoleniem właściwego miejscowo *inspektora sanitarnego*¹⁾.

5. Od chwili zgonu aż do pochowania zwłoki powinny być przechowywane w taki sposób, aby nie mogły powodować szkodliwego wpływu na otoczenie.

6. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, sposób przechowywania zwłok i szczątków, uwzględniając:

- 1) wymagania sanitarne, jakim powinna odpowiadać powierzchnia grzebalna cmentarza,
- 2) wymagania sanitarne, jakim powinny odpowiadać dom przedpogrzebowy lub kostnica na terenie cmentarza,
- 3) warunki i sposób przechowywania zwłok i szczątków,
- 4) warunki sanitarne przeprowadzania ekshumacji

– mając na uwadze zapewnienie poszanowania zwłok i szczątków oraz bezpieczeństwo sanitarne.

Art. 10. 1. Prawo pochowania zwłok ludzkich ma najbliższa pozostała rodzina osoby zmarłej, a mianowicie:

- 1) pozostały małżonek(ka);
- 2) krewni zstępni;
- 3) krewni wstępni;
- 4) krewni boczni do 4 stopnia pokrewieństwa;
- 5) powinowaci w linii prostej do 1 stopnia.

Prawo pochowania zwłok osób wojskowych zmarłych w czynnej służbie wojskowej przysługuje właściwym organom wojskowym w myśl przepisów wojskowych. Prawo pochowania zwłok osób zasłużonych wobec Państwa i społeczeństwa przysługuje organom państwowym, instytucjom i organizacjom społecznym. Prawo pochowania zwłok przysługuje również osobom, które do tego dobrowolnie się zobowiązują.

2.⁴⁾ Zwłoki niepochowane przez podmioty wymienione w ust. 1 mogą być przekazane do celów dydaktycznych i naukowych uczelni medycznej lub innej uczelni prowadzącej działalność dydaktyczną i naukową w zakresie nauk medycznych lub federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki prowadzącej działalność naukową w zakresie nauk medycznych. Decyzję w sprawie przekazania zwłok wydaje, na wniosek uczelni lub federacji, właściwy starosta.

2a. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb i warunki przekazywania zwłok do celów naukowych, w tym:

- 1) warunki uzasadniające przekazanie zwłok do celów naukowych w przypadkach, o których mowa w ust. 2,
- 2) tryb przekazywania zwłok,
- 3) sposób ponoszenia kosztów transportu zwłok

– kierując się koniecznością zachowania godności należnej zmarłemu oraz bezpieczeństwem sanitarnym.

3.⁵⁾ Zwłoki niepochowane przez podmioty, o których mowa w ust. 1, albo nieprzekazane uczelni lub federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki są chowane przez gminę właściwą ze względu na miejsce zgonu, a w przypadku osób pozbawionych wolności zmarłych w zakładach karnych lub aresztach śledczych – przez dany zakład karny lub areszt śledczy, z wyjątkiem zwłok osób, które uwolniły się z zakładu karnego lub aresztu śledczego, oraz osób, które przebywały poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego, w szczególności w trakcie korzystania z zezwolenia na czasowe opuszczenie tego zakładu lub aresztu bez dozoru lub asysty funkcjonariusza Służby Więziennej.

4. Obowiązek pochowania zwłok, określony w ust. 3, nie wyklucza żądania zwrotu kosztów na podstawie innych ustaw.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669), która weszła w życie z dniem 1 października 2018 r.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 1 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób postępowania ze zwłokami osób pozbawionych wolności zmarłych w zakładach karnych i aresztach śledczych, uwzględniając w szczególności powiadamianie osób, o których mowa w ust. 1, o zgonie, sposób tego powiadamiania, wskazanie podmiotów wydających zgodę na pochowanie zwłok, tryb postępowania ze zwłokami, które nie zostaną odebrane, oraz sposób ponoszenia kosztów pochówku zleconego przez zakład karny i areszt śledczy, kierując się koniecznością zachowania godności należyj zmarłemu i bezpieczeństwem sanitarnym.

5a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, postępowanie ze zwłokami cudzoziemców umieszczonych w strzeżonym ośrodku lub przebywających w areszcie dla cudzoziemców, w szczególności sposób powiadamiania osób, o których mowa w ust. 1, o zgonie cudzoziemca, podmioty wydające zgodę na pochowanie zwłok, tryb postępowania ze zwłokami, które nie zostaną odebrane, oraz sposób ponoszenia kosztów pochówku zleconego przez strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, kierując się koniecznością zachowania godności należyj zmarłemu i bezpieczeństwem sanitarnym.

6. Zwłoki do celów naukowych mogą być również przekazane uczelni, o której mowa w ust. 2, na podstawie pisemnego oświadczenia osoby, która pragnie przekazać swoje zwłoki tej uczelni.

7. Koszty transportu zwłok w przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 6, ponosi uczelnia.

Art. 11. 1. Zgon i jego przyczyna powinny być ustalone przez lekarza, leczącego chorego w ostatniej chorobie.

2. W razie niemożności dopełnienia przepisu ust. 1, stwierdzenie zgonu i jego przyczyny powinno nastąpić w drodze oględzin, dokonywanych przez lekarza lub w razie jego braku przez inną osobę, powołaną do tej czynności przez właściwego starostę, przy czym koszty tych oględzin i wystawionego świadectwa nie mogą obciążać rodziny zmarłego.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób dokonywania oględzin oraz kwalifikacje osób, które z braku lekarzy mogą być powoływane do wykonania oględzin;
- 2) zasady wzywania lekarzy, o których mowa w ust. 2, w celu stwierdzenia zgonu i jego przyczyny;
- 3) w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych zasady pokrywania wydatków związanych z wykonywaniem oględzin.

3a.⁶⁾ Karta zgonu składa się z trzech części przeznaczonych:

- 1) do zarejestrowania zgonu;
- 2) dla administracji cmentarza;
- 3) dla potrzeb statystyki publicznej.

3b.⁶⁾ Karta zgonu w części przeznaczonej do zarejestrowania zgonu zawiera, jeżeli są znane:

- 1) nazwisko, nazwisko rodowe, imię (imiona) osoby zmarłej, numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku jego braku – rodzaj i numer dokumentu stwierdzającego tożsamość;
- 2) datę, godzinę i miejsce zgonu albo datę, godzinę i miejsce znalezienia zwłok;
- 3) datę oraz miejsce urodzenia osoby zmarłej;
- 4) płeć osoby zmarłej.

3c.⁶⁾ Karta zgonu w części przeznaczonej dla administracji cmentarza w celu pochowania zwłok zawiera:

- 1) nazwisko, nazwisko rodowe i imię (imiona) osoby zmarłej;
- 2) stan cywilny osoby zmarłej;
- 3) datę i miejsce zgonu;
- 4) datę i miejsce urodzenia osoby zmarłej;
- 5) imiona i nazwiska rodziców osoby zmarłej;
- 6) informację, czy zgon nastąpił w wyniku choroby zakaźnej;
- 7) adnotację o zarejestrowaniu zgonu lub zgłoszeniu zgonu.

⁶⁾ Dodany przez art. 114 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. poz. 1741 i 1888, z 2015 r. poz. 2281 oraz z 2017 r. poz. 1524), która weszła w życie z dniem 1 marca 2015 r.; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

3d.⁶⁾ Karta zgonu w części przeznaczony dla potrzeb statystyki publicznej zawiera:

- 1) miejsce zamieszkania zmarłego, w tym okres przebywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na obszarze danej gminy, o ile są znane;
- 2) wykształcenie zmarłego;
- 3) informacje o zgonie, w tym przyczynę zgonu, oraz o osobie stwierdzającej przyczynę zgonu, a w przypadku dziecka do roku życia:
 - a) godzinę urodzenia,
 - b) informacje o stanie jego zdrowia: długość, ciężar ciała, punkty w skali Apgar,
 - c) informacje o ciąży i porodzie: okres trwania ciąży, wielorakość porodu, liczbę dzieci urodzonych przez matkę.

3e.⁶⁾ Podmioty, o których mowa w ust. 1 i 2, przetwarzają i przekazują, dla potrzeb statystyki publicznej, dane zawarte w karcie zgonu w części, o której mowa w ust. 3d, służbom statystyki publicznej.

4. Osoby wymienione w ust. 1 i 2 stwierdzają zgon i jego przyczyny, a następnie wypełniają wydawaną w tym celu kartę zgonu. Karta zgonu jest wydawana podmiotom, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 3, w jednym egzemplarzu.

4a. Podmiot, któremu zostanie wydana karta zgonu, przedkłada ją kierownikowi urzędu stanu cywilnego, który uzupełnia ją wraz z adnotacją o zarejestrowaniu zgonu w rejestrze stanu cywilnego lub adnotacją o zgłoszeniu zgonu, jeżeli z powodu niedostępności rejestru nie jest możliwe zarejestrowanie zgonu w dniu jego zgłoszenia.

4b. Podmiot, któremu została wydana karta zgonu, przekazuje część karty zgonu, zawierającą nazwisko, nazwisko rodowe, imię (imiona) osoby zmarłej, stan cywilny osoby zmarłej, datę i miejsce zgonu, datę i miejsce urodzenia osoby zmarłej, imiona i nazwiska rodziców osoby zmarłej, informację, czy zgon nastąpił w wyniku choroby zakaźnej, oraz zawierającą adnotację o zarejestrowaniu zgonu lub zgłoszeniu zgonu, administracji cmentarza w celu pochowania zwłok.

4c.⁷⁾ Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i ministrem właściwym do spraw informatyzacji, określi, w drodze rozporządzenia, wzór karty zgonu, w tym sporządzanej w formie dokumentu elektronicznego oraz sposób jej wypełnienia, uwzględniając zakres danych konieczny do sporządzenia aktu zgonu i do umożliwienia pochówku osoby zmarłej oraz zakres danych wymaganych dla potrzeb statystyki publicznej.

5. (uchylony)

5a. W przypadku dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego, na wniosek osoby uprawnionej do pochowania, o której mowa w art. 10 ust. 1, sporządzono kartę zgonu, w celu pochowania zwłok nie jest wymagana adnotacja urzędu stanu cywilnego o zarejestrowaniu zgonu.

5b. Jeżeli w związku z niedostępnością rejestru stanu cywilnego zgon nie został zarejestrowany w dniu jego zgłoszenia, zgłaszający zgon składa administracji cmentarza, niezwłocznie po otrzymaniu, odpis skrócony aktu zgonu lub odpis zupełny aktu zgonu osoby o nieustalonej tożsamości.

6.⁸⁾ Pochowanie zwłok lub przekazanie ich uczelni lub federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 10 ust. 2, wymaga uprzedniego stwierdzenia zgonu i jego przyczyn w karcie zgonu zawierającej adnotację urzędu stanu cywilnego o zarejestrowaniu zgonu.

7. Lekarze stwierdzający zgon i jego przyczyny obowiązani są, dla potrzeb statystyki publicznej, udzielać na żądanie właściwych organów wyjaśnień odnoszących się do faktu zgonu i jego przyczyny. Jeżeli zmarły pozostawał podczas ostatniej choroby pod opieką lekarską, wyjaśnienia powinny również dotyczyć przebiegu tej choroby. Wyjaśnienia te stanowią tajemnicę prawnie chronioną i mogą być wykorzystywane tylko dla potrzeb statystyki publicznej oraz w postępowaniu sądowym.

8. Zarówno lekarz, jak i inne osoby powołane do dokonywania oględzin zwłok (ust. 1 i 2), jeżeli przy dokonaniu tej czynności powezmą pewność lub uzasadnione podejrzenie, że przyczyną zgonu była choroba zakaźna, podlegająca obowiązkowemu zgłoszeniu, powinni zawiadomić o tym natychmiast właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że przyczyną zgonu było przestępstwo, lekarz, jak i inne osoby powołane do oględzin zwłok powinni zawiadomić o tym natychmiast właściwego prokuratora lub najbliższy posterunek Policji.

9. W przypadkach, w których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że przyczyną zgonu było przestępstwo, na pochowanie zwłok oprócz karty zgonu wymagane jest zezwolenie prokuratora.

⁷⁾ Dodany przez art. 114 pkt 2 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 6; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

Art. 12. 1. Zwłoki mogą być pochowane przez złożenie w grobach ziemnych, w grobach murowanych lub katakumbach i zatopienie w morzu. Szczątki pochodzące ze spopielenia zwłok mogą być przechowywane także w kolumbariach.

2. Przenoszenie lub przewożenie zwłok w otwartych trumnach jest wzbronione.

3. Groby ziemne, groby murowane i kolumbaria przeznaczone na składanie zwłok i szczątków ludzkich mogą znajdować się tylko na cmentarzach.

4. Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia może w drodze rozporządzenia określić wyjątki od zasad ustalonych w niniejszym artykule oraz ustalić szczegółowy sposób stosowania przepisów niniejszej ustawy do tych wyjątków.

Art. 13. Zwłoki osób zmarłych lub zabitych w miejscach publicznych przewozi się przed ich pochowaniem, na wniosek właściwego organu, do zakładu medycyny sądowej, a w razie jego braku na obszarze powiatu – do najbliższego szpitala mającego prosekatorium, celem ustalenia przyczyny zgonu. Organizowanie tego przewozu należy do zadań powiatu.

Art. 14. 1. Przewóz zwłok i szczątków:

- 1) kolejną, samolotami i statkami w granicach Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) poza granice Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy zgon nastąpił na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – może nastąpić po uzyskaniu pozwolenia właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

2. W przypadku przewożenia zwłok i szczątków poza granice Rzeczypospolitej Polskiej pozwolenie, o którym mowa w ust. 1, wydaje się po uprzednim przedłożeniu wymaganych dokumentów właściwej władzy państwa, na którego terytorium mają być one pochowane, jak również państw, przez których terytorium mają być przewożone, stwierdzających brak przeszkód do pochowania lub wwiezienia zwłok lub szczątków na terytorium danego państwa.

3. Przewóz zwłok i szczątków przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może nastąpić po uzyskaniu zaświadczenia wydanego przez polskiego konsula w państwie, z którego przewóz ten ma nastąpić, stwierdzającego brak przeszkód do wwiezienia zwłok i szczątków na terytorium innego państwa.

4. Na sprowadzenie zwłok i szczątków z zagranicy w celu ich pochowania należy uzyskać:

- 1) pozwolenie starosty właściwego ze względu na miejsce, w którym zwłoki i szczątki mają być pochowane; pozwolenie jest wydawane po porozumieniu z właściwym państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym;
- 2) zaświadczenie polskiego konsula, wydane po przedstawieniu pozwolenia, o którym mowa w pkt 1, stwierdzające, że zwłoki i szczątki mogą być sprowadzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Pozwolenia i zaświadczenia są wydawane na wniosek osób, o których mowa w art. 10 ust. 1, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia złożenia wniosku o wydanie pozwolenia albo zaświadczenia. W przypadku zgonu na skutek choroby zakaźnej wymienionej w wykazie, o którym mowa w art. 9 ust. 3a, pozwoleń, o których mowa w ust. 1 i ust. 4 pkt 1, nie wydaje się przed upływem dwóch lat od dnia zgonu.

6. Przewóz zwłok i szczątków odbywa się w warunkach zapewniających odpowiednie sanitarne i techniczne bezpieczeństwo przewozu.

7. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb wydawania pozwoleń i zaświadczeń, w szczególności:

- 1) szczegółowy sposób i tryb postępowania w sprawach wydawania pozwoleń oraz zaświadczeń, o których mowa w ust. 1–5,
- 2) wykaz dokumentów niezbędnych do uzyskania pozwoleń oraz zaświadczeń, o których mowa w ust. 1–5,
- 3) wymagania sanitarno-techniczne, jakim powinien odpowiadać przewóz zwłok i szczątków – uwzględniając konieczność ochrony życia i zdrowia ludzi oraz poszanowania zwłok i szczątków.

Art. 15. 1. Ekshumacja zwłok i szczątków może być dokonana:

- 1) na umotywowaną prośbę osób uprawnionych do pochowania zwłok za zezwoleniem właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾;
- 2) na zarządzenie prokuratora lub sądu;
- 3) na podstawie decyzji właściwego *inspektora sanitarnego*¹⁾ w razie zajęcia terenu cmentarza na inny cel.

2. W przypadkach wymienionych w ust. 1 pkt 3 zwłoki i szczątki powinny być pochowane na nowo w innym miejscu. W przypadkach wyłączenia terenu cmentarnego koszt ekshumacji i przeniesienia ponosi nabywca terenu.

3. Zwłoki osób zmarłych na choroby zakaźne, których wykaz ustala minister właściwy do spraw zdrowia, nie mogą być ekshumowane w przypadkach przewidzianych w ust. 1 pkt 1, przed upływem 2 lat od dnia zgonu.

Art. 15a. 1. Jeżeli w wyniku prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu prac poszukiwawczych ustalono lub powzięto podejrzenie, że pod istniejącym grobem znajduje się miejsce spoczynku osób, które straciły życie wskutek walki z narzuconym systemem totalitarnym lub wskutek represji totalitarnych lub czystek etnicznych od dnia 8 listopada 1917 r. do dnia 31 lipca 1990 r., i na podstawie zarządzenia prokuratora właściwej miejscowo oddziałowej komisji ścigania zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu dokonano ekshumacji zwłok lub szczątków ludzkich z istniejącego grobu i nie ma możliwości ponownego pochowania zwłok i szczątków w tym samym grobie, wojewoda właściwy ze względu na miejsce położenia grobu, na wniosek Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, wydaje decyzję o ponownym pochowaniu zwłok i szczątków z istniejącego grobu w innym grobie, zwanym dalej „ponownym pochowaniem”.

2. Wniosek o ponowne pochowanie zawiera:

- 1) dane osób pochowanych w grobie oraz określenie miejsca usytuowania grobu wynikające z planu zagospodarowania cmentarza;
- 2) przesłanki uzasadniające potrzebę ponownego pochowania;
- 3) uzasadnienie.

3. W przypadku braku możliwości ponownego pochowania zwłok i szczątków w innym grobie na tym samym cmentarzu z uwagi na brak miejsca lub zamknięcie cmentarza, zwłoki i szczątki mogą zostać ponownie pochowane na innym cmentarzu.

4. Stronami postępowania w sprawie ponownego pochowania są:

- 1) Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- 2) małżonek, zstępni, wstępni lub inne osoby, które pochowały osoby zmarłe i których dane znajdują się w ewidencji grobów prowadzonej przez administrację cmentarza;
- 3) w przypadku braku osób, o których mowa w pkt 2, krewni boczni do trzeciego stopnia pokrewieństwa.

5. Jeżeli na podstawie danych uzyskanych z rejestrów i ewidencji publicznych nie ma możliwości ustalenia osób, o których mowa w ust. 4 pkt 2 i 3, wojewoda ogłasza w sposób zwyczajowo przyjęty oraz w Biuletynie Informacji Publicznej o wszczęciu postępowania w sprawie ponownego pochowania.

6. Wydanie decyzji o ponownym pochowaniu wojewoda poprzedza trwającymi nie dłużej niż 3 miesiące rokowania z osobami, o których mowa w ust. 4 pkt 2 i 3, co do nowego miejsca pochowania lub budowy albo odtworzenia nagrobka. Z rokowań sporządza się protokół.

7. Jeżeli w terminie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia, o którym mowa w ust. 5, nie zgłosi się żadna z osób, o których mowa w ust. 4 pkt 2 i 3, wojewoda określa nowe miejsce pochowania lub budowy albo odtworzenia nagrobka.

8. Koszt ponownego pochowania, w tym przeniesienia zwłok i szczątków, wykupu nowego miejsca pochowania oraz budowy albo odtworzenia nagrobka, odpowiadającego dotychczasowemu, ponosi wojewoda.

9. Umowy, o których mowa w art. 7 ust. 4, wygasają z dniem, w którym decyzja o ponownym pochowaniu stała się ostateczna.

10. Odwołanie od decyzji wojewody o ponownym pochowaniu przysługuje do ministra właściwego do spraw administracji publicznej.

Art. 16. 1. Ciała osób zmarłych na okrętach będących na pełnym morzu powinny być pochowane przez zatopienie w morzu zgodnie ze zwyczajami morskimi. W przypadkach, kiedy okręt może w przeciągu 24 godzin przybyć do portu objętego programem podróży, należy zwłoki przewieźć na ląd i tam pochować.

2. Wyjątki od przepisów ust. 1 mogą być czynione przez kapitana okrętu z uwzględnieniem wskazań sanitarnych i wojskowych, jeżeli chodzi o okręty wojenne lub inne używane dla celów wojskowych.

Art. 17. (uchylony)

Art. 18. 1. Kto narusza przepisy niniejszej ustawy lub rozporządzeń wydanych na jej podstawie, podlega karze aresztu lub grzywny.

2. Orzekanie następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Art. 19. Przepisy niniejszej ustawy dotyczące ekshumacji i przewożenia zwłok nie odnoszą się do archeologicznych prac wykopaliskowych, dotyczących grobów i cmentarzysk położonych poza terenem cmentarzy objętych niniejszą ustawą.

Art. 20. 1. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa oraz z ministrem właściwym do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca grzebania zwłok, z uwzględnieniem wymagań techniczno-budowlanych:

- 1) warunki, jakie musi spełniać usytuowanie terenu cmentarza;
- 2) sposób ustalania powierzchni cmentarza;
- 3) rodzaj powierzchni grzebalnych i wymagania, jakim musi odpowiadać ich zagospodarowanie;
- 4) wymagania, jakim muszą odpowiadać inne miejsca pochówku zwłok i szczątków.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia ewidencji grobów, a w szczególności prowadzenia ksiąg cmentarnych.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, pojęcie zwłok w rozumieniu niniejszej ustawy, postępowanie ze zwłokami i szczątkami oraz warunki ich ekshumacji i przewozu.

Art. 20a. 1. Przepisy ustawy dotyczące pochówku i przewozu zwłok stosuje się odpowiednio do pochówku i przewozu szczątków powstałych ze spoielenia zwłok.

2. Do postępowania prowadzonego na podstawie niniejszej ustawy, w zakresie w niej nieuregulowanym, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, z tym że do postępowania w sprawie sprowadzenia zwłok i szczątków z zagranicy stosuje się przepisy ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (Dz. U. z 2018 r. poz. 2141 oraz z 2019 r. poz. 60).

Art. 21. 1. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów niniejszej ustawy oraz przepisów wykonawczych do ustawy sprawują starostowie, wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) oraz właściwi miejscowo inspektorzy sanitarni.

2. Ogólny nadzór nad sprawami objętymi niniejszą ustawą sprawują według właściwości minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa oraz minister właściwy do spraw zdrowia.

Art. 22. (pominięty)

Art. 23. Traci moc ustawa z dnia 17 marca 1932 r. o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu (Dz. U. poz. 359, z późn. zm.).

Art. 24. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia⁹⁾.

⁹⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 16 lutego 1959 r.

Dz.U.2001.90.1013

2003-08-28

zm.

Dz.U.2003.141.1370 § 1

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI**

z dnia 1 sierpnia 2001 r.

w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów.

(Dz. U. z dnia 31 sierpnia 2001 r.)

Na podstawie art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2000 r. Nr 23, poz. 295 i Nr 120, poz. 1268) zarządza się, co następuje:

§ 1. Osoby prawne i fizyczne odpowiedzialne za utrzymanie i zarządzanie cmentarzem prowadzą następującą dokumentację:

- 1) ⁽¹⁾ księgę osób pochowanych na cmentarzu, prowadzoną według numeracji narastającej lub w układzie rocznikowym,
- 2) księgę grobów,
- 3) ⁽²⁾ alfabetyczny spis osób pochowanych na cmentarzu
- zwaną dalej "księgami cmentarnymi".

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) ⁽³⁾ miejsce pochowania - dokładnie określone miejsce usytuowania grobu wynikające z planu zagospodarowania cmentarza (kwatery, rząd, numer w rzędzie),
- 2) numer ewidencyjny - numer przypisany osobie pochowanej na cmentarzu zgodny z liczbą porządkową zapisu w księdze, o której mowa w § 1 pkt 1.

§ 2a. ⁽⁴⁾ 1. Księgi cmentarne mogą być prowadzone w systemie tradycyjnym lub w systemie informatycznym.

2. W przypadku ksiąg cmentarnych prowadzonych w systemie informatycznym księgi te stanowią dane zgromadzone na trwałym elektronicznym nośniku informacji, wydruki komputerowe danych, a także kopie tych danych sporządzone na elektronicznych nośnikach informacji.

§ 3. ⁽⁵⁾ 1. Księga osób pochowanych na cmentarzu zawiera następujące dane dotyczące osób pochowanych na cmentarzu:

- 1) nazwisko i imię,
- 2) nazwisko rodowe,
- 3) stan cywilny,
- 4) datę i miejsce urodzenia,
- 5) datę i miejsce zgonu,
- 6) informację, czy zgon nastąpił w wyniku choroby zakaźnej,
- 7) imiona i nazwiska rodziców,
- 8) datę pochowania,
- 9) miejsce pochowania,
- 10) w przypadku ekshumacji i przeniesienia do innego grobu na tym samym cmentarzu - datę i miejsce ponownego pochowania, a w przypadku ekshumacji poprzedzającej pochowanie na innym cmentarzu - datę ekshumacji oraz nazwę i adres cmentarza, na którym ma nastąpić ponowne pochowanie,
- 11) numer ewidencyjny,
- 12) rodzaj grobu,
- 13) ostatnie miejsce zamieszkania,
- 14) numer i datę rejestracji zgonu w księgach stanu cywilnego oraz nazwę i siedzibę urzędu, który zgon zarejestrował, lub numer, datę i wystawcę innego dokumentu, z którego pochodzą dane dotyczące osoby pochowanej.

2. Księga, o której mowa w ust. 1, zawiera również informacje o osobach lub organach, które zleciły pochowanie zwłok lub szczątków.

3. Dane, o których mowa w ust. 1 pkt 1-7, 13 i 14, wpisywane są na podstawie karty zgonu lub innego dokumentu stanowiącego podstawę do pochowania zwłok lub szczątków.

4. Jeżeli księga, o której mowa w § 1 pkt 1, prowadzona jest w układzie rocznikowym, jej zamknięcia dokonuje się z chwilą wpisu ostatniej osoby pochowanej na cmentarzu w danym roku kalendarzowym.

§ 4. 1. Księga, o której mowa w § 1 pkt 2, zawiera:

- 1) numer ewidencyjny,
- 2) nazwisko i imię osoby lub osób pochowanych w grobie,
- 3) datę pochowania,
- 4) ⁽⁶⁾ rodzaj grobu (ziemny lub murowany),
- 5) miejsce pochowania,
- 6) adnotację o wpisie nagrobka do rejestru zabytków,
- 7) ⁽⁷⁾ adnotacje o wniesionych zastrzeżeniach i opłatach, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

2. Księga grobów prowadzona jest dla wszystkich grobów, a dane wymienione w ust. 1 dotyczą wszystkich zmarłych osób pochowanych w danym grobie.

§ 5. Spis, o którym mowa w § 1 pkt 3, zawiera:

- 1) nazwisko i imię osoby pochowanej na cmentarzu,
- 2) miejsce pochowania,
- 3) numer ewidencyjny.

§ 6. ⁽⁸⁾ 1. Wpisów do księgi, o której mowa w § 1 pkt 1, dokonuje się niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 7 dni od dnia pochowania osoby na cmentarzu.

2. Wpisów, o których mowa w ust. 1, dokonuje się w kolejności pochowania zwłok lub szczątków na cmentarzu.

§ 7. ⁽⁹⁾ Numerację wpisów do księgi, o której mowa w § 1 pkt 1, prowadzoną w układzie rocznikowym, rozpoczyna się na początku roku kalendarzowego od numeru 1 i kończy się numerem nadanym ostatniemu wpisowi w danym roku kalendarzowym.

§ 8. ⁽¹⁰⁾ Spis, o którym mowa w § 1 pkt 3, sporządza się na podstawie księgi osób pochowanych na cmentarzu.

§ 9. 1. Wpisy w księgach cmentarnych dokonywane są piśmem ręcznym w sposób staranny, czytelny i trwały. Pisownia poszczególnych wyrazów nie może budzić wątpliwości i powinna być zgodna z obowiązującą normą ortograficzną, z wyjątkiem pisowni nazwisk, która może uwzględniać również pisownię tradycyjną, używaną przez osobę noszącą określone nazwisko.

2. W księgach cmentarnych nazwiska i imiona osób oraz nazwy miejscowości wpisuje się w pełnym brzmieniu bez skrótów. Nazwy miejscowości wpisuje się ponadto w brzmieniu obecnie obowiązującym.

3. Nazwę miejscowości położonej za granicą wpisuje się w księgach cmentarnych w pisowni oryginalnej w alfabecie łacińskim. Obok nazwy miejscowości można wpisać w nawiasie nazwę państwa.

4. ⁽¹¹⁾ Pomyłki powstałe przy ręcznym lub maszynowym dokonywaniu wpisów do ksiąg cmentarnych wykreśla się linią ciągłą w sposób umożliwiający odczytanie wykreślonego zapisu. Prawidłowe brzmienie zapisu wykreślonego wpisuje się w tej samej rubryce lub w rubryce "uwagi". Przy każdej poprawce zamieszcza się datę i czytelny podpis osoby dokonującej poprawki.

§ 10. 1. Nazwiska do ksiąg cmentarnych wpisuje się w pierwszym przypadku liczby pojedynczej, bez zwyczajowo używanych nazwisk z przyrostkami w formie żeńskiej: -owa, -ina, -ówna, -anka.

2. Nazwiska zakończone na: -ski, -cki, -dzki wpisuje się z zachowaniem rodzaju żeńskiego lub męskiego, w zależności od tego, czy nazwisko dotyczy kobiety, czy mężczyzny.

3. Nazwisko w postaci przymiotnika wpisuje się do ksiąg cmentarnych z zachowaniem rodzaju żeńskiego lub męskiego, w zależności od tego, czy nazwisko dotyczy kobiety, czy mężczyzny.

§ 11. Daty wpisuje się do ksiąg cmentarnych słownie i cyframi arabskimi umieszczonymi w nawiasie w kolejności: rok, miesiąc, dzień.

§ 12. 1. W księgach cmentarnych strony zapisuje się kolejno, nie pozostawiając stron niezapisanych.

2. Niezapisane kolejno w księgach cmentarnych strony z powodu wad technicznych przekreśla się, wpisując adnotację o przyczynie przekreślenia strony.

§ 13. ⁽¹²⁾ Jeżeli w danym roku kalendarzowym nie zostały wykorzystane wszystkie strony ksiąg cmentarnych,

prowadzonych w układzie rocznikowym, księgi te można wykorzystywać w latach następnych.

§ 14. 1. Wpisów do ksiąg cmentarnych dokonuje osoba lub osoby upoważnione do tego przez osoby prawne i fizyczne odpowiedzialne za utrzymanie i zarządzanie cmentarzem.

2. Każdy wpis do ksiąg cmentarnych osoba upoważniona potwierdza swoim podpisem.

§ 15. ⁽¹³⁾ 1. Prowadzenie księgi cmentarnej w systemie informatycznym odbywa się w układzie rocznikowym.

2. Do ksiąg cmentarnych prowadzonych w systemie informatycznym przepisy § 9 ust. 1-3, § 10, § 11, § 14 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. Wydruk komputerowy wszystkich danych zawartych w księdze cmentarnej albo kopię tych danych, sporządzoną na elektronicznym nośniku informacji, sporządza się na ostatni dzień roboczy każdego roku kalendarzowego.

4. Dane zgromadzone w systemie informatycznym podlegają ochronie zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.

5. Systemy informatyczne służące do prowadzenia ksiąg cmentarnych powinny podlegać zabezpieczeniom sprzętowym i programowym uniemożliwiającym przetwarzanie danych w księgach cmentarnych przez osoby nieuprawnione.

§ 16. 1. Osoby prawne i fizyczne odpowiedzialne za utrzymanie i zarządzanie cmentarzem przechowują księgi cmentarne bezterminowo.

2. ⁽¹⁴⁾ Księgi cmentarne powinny być przechowywane w pomieszczeniu zapewniającym należyte ich zabezpieczenie przed uszkodzeniem, zniszczeniem, kradzieżą oraz w sposób uniemożliwiający przetwarzanie danych w księgach cmentarnych przez osoby nieupoważnione.

3. Pomieszczenie, w którym są przechowywane księgi cmentarne, powinno być w miarę możliwości wyposażone w odpowiedni sprzęt przeciwpożarowy oraz w urządzenia kontrolujące temperaturę i wilgotność powietrza.

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przypisy:

¹⁾ § 1 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 1 lit. a) rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

²⁾ § 1 pkt 3 zmieniony przez § 1 pkt 1 lit. b) rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

³⁾ § 2 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

⁴⁾ § 2a dodany przez § 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

⁵⁾ § 3 zmieniony przez § 1 pkt 4 rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

⁶⁾ § 4 ust. 1 pkt 4 zmieniony przez § 1 pkt 5 lit. a) rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

⁷⁾ § 4 ust. 1 pkt 7 dodany przez § 1 pkt 5 lit. b) rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

⁸⁾ § 6 zmieniony przez § 1 pkt 6 rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

⁹⁾ § 7 zmieniony przez § 1 pkt 7 rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

¹⁰⁾ § 8 zmieniony przez § 1 pkt 8 rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

¹¹⁾ § 9 ust. 4 zmieniony przez § 1 pkt 9 rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

¹²⁾ § 13 zmieniony przez § 1 pkt 10 rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

¹³⁾ § 15 zmieniony przez § 1 pkt 11 rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

¹⁴⁾ § 16 ust. 2 zmieniony przez § 1 pkt 12 rozporządzenia z dnia 21 lipca 2003 r. ([Dz.U.2003.141.1370](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dnia 28 sierpnia 2003 r.

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 29 grudnia 2015 r.

Poz. 2257

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾

z dnia 22 grudnia 2015 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów

Na podstawie art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2126) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów (Dz. U. Nr 90, poz. 1013 oraz z 2003 r. Nr 141, poz. 1370) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 2a uchyla się ust. 2;
- 2) w § 3:
 - a) w ust. 1:
 - pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) nazwisko i imię (imiona),”;
 - uchyla się pkt 13,
 - pkt 14 otrzymuje brzmienie:
„14) oznaczenie aktu stanu cywilnego i datę rejestracji zgonu w rejestrze stanu cywilnego oraz nazwę urzędu, który zgon zarejestrował lub numer, datę i wystawcę innego dokumentu, z którego pochodzą dane dotyczące osoby pochowanej.”;
 - po pkt 14 dodaje się pkt 15 w brzmieniu:
„15) informację o zgłoszeniu zgonu i datę zgłoszenia, jeżeli w związku z niedostępnością rejestru stanu cywilnego zgon nie został zarejestrowany w dniu jego zgłoszenia.”;
 - b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:
 - „1a. W przypadku dziecka martwo urodzonego w księdze, o której mowa w ust. 1, zamieszcza się dane, o których mowa w ust. 1 pkt 4, 7–12 i 14.
 - 1b. W przypadku osób o nieustalonej tożsamości w księdze, o której mowa w ust. 1, zamieszcza się dane, o których mowa w ust. 1 pkt 5, 6, 8–12, 14 i 15.”;
 - c) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:
 - „2. Księga, o której mowa w ust. 1, zawiera również:
 - 1) imiona i nazwiska – w odniesieniu do osób uprawnionych do pochowania zwłok,

1) Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. poz. 1897 i 2088).

- 2) oznaczenie organu lub innego podmiotu – w odniesieniu do obowiązanych lub uprawnionych do pochowania zwłok.

3. Dane, o których mowa w ust. 1 pkt 1–7, 14 i 15, wpisywane są na podstawie karty zgonu lub innego dokumentu stanowiącego podstawę do pochowania zwłok.”,
 - d) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Na wniosek osoby, organu lub innego podmiotu uprawnionych lub obowiązanych do pochowania zwłok księga, o której mowa w ust. 1, podlega uzupełnieniu:

 - 1) w przypadku dziecka martwo urodzonego, po okazaniu odpisu aktu urodzenia, o dane, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 14, a jeżeli akt urodzenia nie został sporządzony, dane o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, uzupełnia się na podstawie pisemnego oświadczenia rodziców,
 - 2) w przypadku osoby o nieustalonej tożsamości, na podstawie przedłożonego odpisu aktu zgonu, o dane, o których mowa w ust. 1 pkt 14,
 - 3) w przypadku niezidentyfikowanych zwłok, których tożsamość została następnie ustalona, na podstawie okazanego odpisu aktu zgonu, o dane, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4, 7 i 14.”;
 - 3) w § 4:
 - a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) nazwisko i imię (imiona) osoby lub osób pochowanych w grobie,”
 - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Księga grobów prowadzona jest dla wszystkich grobów, a dane, o których mowa w ust. 1, dotyczą wszystkich zmarłych osób pochowanych w danym grobie, których tożsamość została ustalona.”,
 - c) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W przypadku dziecka martwo urodzonego, którego dane, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie zostały uzupełnione, wpisuje się imiona i nazwiska rodziców.”;
 - 4) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. 1. Spis, o którym mowa w § 1 pkt 3, zawiera:

 - 1) nazwisko i imię (imiona) osoby pochowanej na cmentarzu,
 - 2) miejsce pochowania,
 - 3) numer ewidencyjny.

2. W przypadku dziecka martwo urodzonego, którego dane wskazane w ust. 1 pkt 1 nie zostały uzupełnione, wpisuje się imię i nazwisko matki.”;
 - 5) w § 9:
 - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wpisy w księgach cmentarnych dokonywane są piśmem ręcznym w sposób staranny, czytelny i trwały. Pisownia poszczególnych wyrazów nie może budzić wątpliwości i powinna być zgodna z obowiązującą normą ortograficzną, a w zakresie danych dotyczących osoby pochowanej – z dokumentami stanowiącymi podstawę ich wpisania.”,
 - b) uchyla się ust. 2 i 3;
 - 6) uchyla się § 10;
 - 7) w § 15 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do ksiąg cmentarnych prowadzonych w systemie informatycznym przepisy § 9 ust. 1, § 11 i § 14 ust. 1 stosuje się odpowiednio.”.
- § 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.